

Lausunto eduskunnan suurelle valiokunnalle:

E 61/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n komission tiedonanto vihreän kehityksen ohjelmasta (Green deal) 11.12.2019

Koko maailma on kokemassa valtavia muutoksia koronapandemian takia. Arkiset toimitatavat työelämässä ja vapaa-ajalla on pakotettu muuttumaan. Kasvihuonekaasupäästöt ja paine luonnonvaroja kohtaan ovat tämän myötä vähentyneet. Elinkeinoelämän nopea elpyminen on tärkeää. Samoin on tärkeää tarkastella, miten opittuja, työelämää ja hyvinvointia tukevia uusia toimintatapoja voidaan edistää ja vakiinnuttaa. Pandemia voi merkitä loikkaa mm. etäyhteyksien käytössä työelämässä ja vapaa-ajalla. Vihreän kehityksen ohjelmassa tulisi harkita näitä näkökohtia. Pandemia myös alleviivaa Suomen huoltovarmuuden tärkeyttä tulevaisuudessakin, joten sen tulisi olla reunaehtona myös vihreän kehityksen ohjelmassa.

Suomen kannanotto *Teollisuuden kannustaminen puhtaaseen kiertotalouteen* -strategiaan julkisten hankintojen merkityksestä kiertotalouden edistämisen voimaannuttajana on tärkeä. Julkisten hankintojen mahdollisuuksia myös puurakentamisen edistämässä (*Rakentaminen ja kunnostaminen energia- ja resurssitehokkaalla tavalla*) tulisi vahvistaa myönteisten kansantaloudellisten ja ilmastopoliittisten vaikutusten tähden¹.

Suomen kanta *Pellolta pöytään* -strategiaan liittyen mukailee pitkälti EU:n komission esitystä Green deal -ohjelmasta. Kannanotossa korostetaan, että maatalouden osalta ilmasto- ja ympäristötoimia tulisi toteuttaa yhteisen maatalouspolitiikan kautta kunkin jäsenvaltion olosuhteisiin sopivalla tavalla. Ilmasto- ja ympäristötoimia toteutetaan kussakin jäsenmaassa laadittavan kansallisen strategiasuunnitelman mukaisesti. Kansallisten strategiasuunnitelmien suhteen on kuitenkin oltava riittävän kunnianhimoinen tai muuten on vaarana, että maataloudelle asetetut tavoitteet jäävät saavuttamatta. Lisäksi strategiasuunnitelman laatimisessa on syytä ottaa käyttöön myös hyötylähtöisiä politiikkatoimia siltä osin kuin ne ovat tarkoituksenmukaisia.

Suomen kannanotossa kannatetaan myös muita komission esittämiä toimia, kuten aiempaa tiukempia eläintenhyvinvointistandardeja, luomutuotannon ja täsmäviljelyn vahvistamista sekä tuottajan aseman parantamista arvoketjussa. Suomen olosuhteissa keskeisiä toimenpiteitä ovat lisäksi esimerkiksi viljelykiertojen lisääminen, turvepeltojen muokkaamisen rajoittaminen ja raivauskielto sekä ympäristökorvausjärjestelmän toimenpiteiden kohdentaminen kaikista herkimmille alueille. On myös hyvä

¹Hietala, J., Haltia, E., Horne, P., Huovari, J. ja Härmälä, V. 2015. PUURAKENTAMISEN EDISTÄMINEN JULKISISSA HANKINNOISSA. PTT työpapereita 171. 36 s. <https://www.ptt.fi/media/liitteet/tp171.pdf>

huomioida, että luomutuotannon suhteellisen osuuden kasvattamista keskeisempää on maatalouden ravinnekiertojen tehostaminen. Tämä tarkoittaa käytännössä karjanlannan nykyistä parempaa hyödyntämistä.

Ekosysteemien ja biodiversiteetin säilyttäminen ja ennallistaminen -strategian laadinnassa on olennaista huolehtia myös metsien terveydestä. Keski-Euroopan laajoilla hyönteistuhailuilla on merkittävä vaikutus elinkeinoihin ja puuston hiilensidontaan. Komission esittämät tavoitteet metsästrategialle (tehokas metsitys sekä metsien säilyttäminen ja ennallistaminen) ovat liian kapea-alaiset, ja Suomen esitys siitä, että metsäsektorille tulee laatia metsien kestävä hoitoa ja käyttöä koskeva itsenäinen, kokonaisvaltainen strategia on oikeansuuntainen.

E 2/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto "Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi"

Suomessa, kuten monessa muussakin EU-maassa, ryhmien välisen oikeudenmukaisuuden lisäksi on kiinnitettävä vakavaa huomiota alueiden välisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi toimeenpantaessa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Sopeutuminen ilmastoneutraaliuteen, digitalisaatioon ja demografiseen muutokseen tulisi tapahtua sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla eri alueiden lähtökohtien valossa. Siten esimerkiksi energiankäyttöön ja liikkumiseen kohdistuvia toimenpiteitä ei ole tarkoituksenmukaista tai edes mahdollista toteuttaa kaupunki- ja maaseutuolosuhteissa samanlaisina. Komissiolta on tulossa *Sosiaalista suojelua ja osallisuutta* -aloitteeseen sisältyvä pitkän aikavälin visio, jonka tavoitteena on käsitellä maaseutualueiden ainutlaatuisia haasteita, kuten ikääntymistä ja köyhyyden vähentämistä, palveluiden saatavuutta sekä terveydenhuoltoa. Tämä on sinänsä kannatettavaa, mutta maaseudun erityinen asema tulee sisällyttää läpileikkaavana tarkasteluna myös muihin aloitteisiin *Yhtäläiset mahdollisuudet ja työpaikat kaikille* ja *Oikeudenmukaiset työolot*.

Osana *Sosiaalista suojelua ja osallisuutta* komissio ehdottaa eurooppalaista työttömyysturvan jälleenvakuutusjärjestelmää (European unemployment re-insurance scheme), jonka tavoitteena on suojella kansalaisia ja vähentää julkiseen talouteen kohdistuvia paineita ulkoisten häiriöiden aikana. Koronapandemia on korostanut tällaisen järjestelmän välttämättömyyttä.

Lisätietoja:

Paula Horne
040 592 6820
paula.horne@ptt.fi

Heini Lehtosalo
040 164 8141
heini.lehtosalo@ptt.fi